

החודש הזה

אוסף הלכות מעשיות לחודש הארגון
בתנועות הנוער

חשוון ה'תשע"ט

מערכת: אורי צביאלי, דניאל ליבוביץ ומתנאל לבבי

צוותים יקרים,

מטרת קובץ זה היא לתת מענה לשאלות יומיומיות המתעוררות בסניף במשך השנה ובמיוחד בתקופה האינטנסיבית של חודש הארגון.

בעקבות הצלחת הקובץ בשנה שעברה והצטברות של שאלות הלכתיות שעלו מהשטח, החלטנו להוציא השנה את החוברת בהוצאה מחודשת עם תוספות רלוונטיות.

ההלכות המופיעות אינן פסיקות חדשות, אלא לקט פסקים והלכות מספרי הלכה ומרבנים שהתקבלו בציבור כמקור מוסמך.

קובץ זה אושר על ידי הרב דב ליאור שליט"א והרב דוד סתיו שליט"א, רבני תנועות הנוער אריאל ועזרא.

נישא תפילה לבורא עולם שיתחדש עלינו חודש ארגון משמעותי, ערכי, שמח ומלא חוויות על פי ההלכה.

בהוצאת אנו מודים לכל מי שסייע לנו בהוצאת קובץ.

מוזמנים לסייע בהפצת הקובץ לסניפים נוספים.

בברכה,

העורכים

hachodeshhaze@gmail.com

חילול השם

ככלל יש להימנע ממצבים אשר עלולים לגרום לחילול שם שמייים, מעבר לאיסור ההלכתי שבהם. כגון הפרעה לשכנים, רעש בשעות לא סבירות, השחתת רכוש וכד'.

ריקוד

ריקודים מעורבים אסורים בהחלט.

אסור לבנות בוגרות (על פי הפירוט שבהמשך) לרקוד בפני גברים. אך הן יכולות לרקוד לעצמן בצורה צנועה, גם אם יש סיכוי שגברים יראו אותן. לכתחילה עדיף שירקדו מאחורי מחיצה.

הגדרת גיל הבגרות לבנות:

- הרב דב ליאור: מגיל חינוך (6, 7).
- הרב דוד סתיו: מגיל ההתבגרות (כ- 10, 11).

לגבי הופעות בפני גברים, מותר לרקוד בריקודים שבהם לא רואים את הרוקדות (ריקודי סטיקלייטים, אולטרה סגול וכו').

על פי הרב דוד סתיו, בנות יכולות להופיע בריקודי דגלנות בתנאי שהן לבושות ונוהגות בצניעות.

כל השחית

באופן כללי אין להשחית דבר המועיל לבני אדם. איסור זה חל במיוחד על דברי מאכל, לכן יש להשתדל מאוד שלא להגיע למצב של זריקת אוכל לפח. אם נשארו כמויות גדולות של אוכל יש להשתדל לחלק אותן לאנשים אחרים כדי שיהנו מהאוכל ולא יהיה צורך לזרוק אותו. כמו כן אין להשחית צמחים ללא סיבה, ואף לא צמחי בר.

במקרים מסוימים ניתן להתיר השחתה מועטה:

- לצורך פעולה חינוכית.
- ניתן לשחק באוכל בצורה שאינה פוגמת בו.
- אפשר להקל באוכל שדרך העולם להשתמש בו לצורך משחק (כמו קמח).

כלי שנמצא בסניף

כלי בישול שנמצא בסניף, ניתן להשתמש בו למאכלים קרים ללא בעיה. אם לא ידוע אם הכלי בשרי או חלבי ניתן לבשל בו מאכלי פרווה ולאכול אותם בארוחה חלבית או בשרית. אם בושל בטעות אוכל בשרי או חלבי בכלי זה – בדיעבד האוכל מותר באכילה.

מוצרי גמ"ח

אין להשתמש במוצרי גמ"ח המיועדים לצדקה על מנת להחזירם בעתיד, וודאי שלא על מנת להחזירם עם ריבית. (כמובן שניתן לתרום לגמ"ח, אך אין לעשות זאת תמורת השימוש במוצריה).

עם זאת, מצווה להשתמש במוצרי מזון מהגמ"ח בסמוך לתאריך שבו יפוג תוקפם, על מנת להצילם מזריקה לאשפה. יש להחזיר לגמ"ח את אותו המוצר מוקדם ככל הניתן.

פסוקים על קירות

אין לכתוב על קירות הסניף את שמות ה' או פסוקים שלמים (ניתן לכתוב חלק מפסוק)

אם כתבו את שם ה', אין למחוקו.
אם כתבו פסוקים שלמים, ללא שם ה', ויש צורך למחוק אותם, עדיף לעבור עליהם בצבע ורק אם אין ברירה ניתן למחקם ע"י קירצוף.

כמו כן כדאי להימנע מהדפסת פסוקים על חולצות.

תפילה לאחר אלה לבן

נטילת ידיים

אשכנזים – טוב להתפנות ולגעת באחד המקומות המכוסים שבגוף, ואז יוכל ליטול ידיו בברכה. ספרדים – יש ליטול ידיים בלא ברכה.

באופן כללי ניתן לברך את כל ברכות התורה וברכות השחר, אפשר להדר לפי הפירוט הבא:

ברכות התורה

אם ישן, יברך.

אם לא ישן, אפשר לברך – אך עדיף שיכוון לצאת ידי חובה בברכת "אהבה" שלפני שמע ישראל, וילמד תורה מיד לאחר התפילה, או שאדם שישן יברך ויוציא ידי חובה את שאר האנשים.

"א-לוהי נשמה" וברכת "המעביר שינה"

יש לצאת ידי חובה בברכת אדם שישן לפחות חצי שעה.

אם אין אדם שישן:

ספרדים וחלק מהאשכנזים – יברך בעצמו.

מעט מן האשכנזים נהגו לברך ללא שם ה'.

את ברכות השחר הנוספות יכול לברך גם מי שלא ישן. יש לומר את ברכות השחר וברכות התורה בסמוך לתפילת שחרית.

החל מעלות השחר אסור לאכול ולשתות (למעט מים) עד לאחר התפילה. אין להתחיל ארוחה בחצי השעה שלפני עמוד השחר.

תפילה במקום סירחון

- אין להתפלל במקום שיש בו ריח רע:
- אם לריח יש עיקר (כמו ערמת אשפה) יש להתרחק 4 אמות ממקום שנגמר הריח.
- אם אין לריח עיקר, יש לעבור למקום שבו אין ריח.

כמו כן אין להתפלל מול דבר שריחו רע.

גניזה

דף אשר מופיע בו אחד משמות ה', יש להניחו בגניזה. אם לא מופיע אחד משמותיו של ה', אך מופיע פסוק שלם, אפשר להקל ולהניח בצורה מכובדת בפח למחזור נייר. את שאר הדברים אפשר להניח במחזור.

נטילת ידיים מאולככות

- לכלוך, צבע או דברים שונים עלולים להיות חציצה בעניין נטילת ידיים:
- אם הצבע הוא על רוב היד - הנטילה פסולה, ויש להסיר את הלכלוך וליטול שוב בברכה.
 - אם הצבע הוא רק על חלק קטן מהיד:
 - אם זה לכלוך שמפריע לרוב האנשים או לאדם עצמו - חובה לנקות את היד לפני הנטילה. ואם לא ניקה צריך לחזור וליטול בלי ברכה.
 - אם זה לכלוך שלא מפריע לרוב האנשים וגם לא מפריע לאדם עצמו - אפשר ליטול למרות הלכלוך.

שימוש בקולר בשבת

מותר להשתמש בשבת בקולר המקרר מים.
למהדרים – יש להקפיד שהמנוע יעבוד בשעת השימוש.

סעודה שלישית

עקרונית יש חובה לאכול לחם גם בסעודה שלישית. לכן יש לעשות מאמץ גדול לקיים זאת. בשעה שאין אפשרות או קשה לאכול לחם, אפשר לצאת ידי חובה גם באכילת מזונות.

אם אין מזונות ניתן לאכול בשר, דגים, פירות וירקות מבושלים ובשעת הדחק גם שאינם מבושלים.

מי שלא אכל לחם בסעודה שלישית אינו יכול להמשיך ולאכול לאחר השקיעה.

אכילה אחר חצות

אין להתענות בשבת, לכן ישנה חובה לאכול עד חצות היום. אם לא יספיקו לאכול את סעודת הבוקר, יש להקפיד לאכול משהו קטן לפני תפילת שחרית, או לעשות קידוש לפני חצות.

הכנה מקודש לחול

הכנה מקודש לחול אסורה. במקרים שאין בהם טרחה יתרה יש מקום להתיר. מעשים שאין בהם טרחה, מותרים.

כאשר המלאכה הנעשית היא מלאכה שרגילים לעשותה בשבת, מותר לעשותה, ובתנאי שלא יגיד שעושה פעולה זו בשביל מוצאי שבת.

מותר להגיד רק דברים שמותר לעשותם גם בשבת.

לכן:

שינה בצהריים – אם רגיל לעשות כך כל שבת, מותר, ובתנאי שלא יאמר שיטן בשביל שיהיה ערני במוצאי שבת.

ניתן להודיע על דברים שיקרו במהלך השבוע, בתנאי שאינם אסורים בשבת.

אין להתאמן בשבת על הריקודים.

אפשר להביא לסניף בשבת חפצים לצורך מוצ"ש אם אלו חפצים שימשו אותו גם במהלך השבת (סוודר וכד').

בכל מקרה ספציפי מומלץ לשאול רב מכיוון שהגבול בהלכות אלו דק מאוד.

הקדמה

י"ן

- אם אין גביע, מותר להשתמש בכוס חד פעמית, אך ישנה עדיפות לכוס מכובדת ככל האפשר. (וכן לקידוש).
- המבדיל צריך לשתות לפחות רביעית מהיין. אין לדבר עד שהמבדיל יסיים לשתות.

בשמים

- אין להמשיך בהבדלה עד שכל השומעים הריחו את הבשמים. מי שלא הספיק להריח מן הבשמים, יריח לאחר סיום ההבדלה ללא ברכה.

נר

- צריך שתי פתילות לפחות (אם אין נר ייעודי, אפשר להצמיד שני נרות).
- יש להתקרב לנר על מנת ליהנות מאורו. אם ראה את הנר אך לא נהנה מאורו, אין לחזור ולברך.

אסור לאכול לפני הבדלה, אך מותר לשתות מים.

אין לעשות מלאכה לפני הבדלה בדיבור, כלומר, אמירת "ברוך המבדיל בין קודש לחול" או אמירת "אתה חוננתנו" בתפילה או שמיעת הבדלה.

